

การดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุของหน่วยงานเทศบาลนครชุม : กรณีศึกษาจังหวัด
กำแพงเพชร

Title : The Elderly Welfare Service of Nakhon Chum Municipality : A Case Study
of Kamphaeng Phet Province

วงศ์กร เฮียนเจริญ¹ เกศินี อูปคำ¹ นิชกานต์ เหลลาประดิษฐ์¹ ชญาณี โพธิ์ไกร¹
และ กรวิชัย ฌ หลวงพระบาง¹ อิศราพร กล่อมกล้าหนุ่ม²

Wongsakorn Heanjaroen¹ Kesinee Aupkam¹ Nitchakan Laopradit¹ Chayanee Phokrai¹
and Korawit Na luangprabang¹ Issaraporn Klomklumnum²

¹นักศึกษาโปรแกรมวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
²อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานการณ์ทั่วไปของผู้สูงอายุ การดำเนินงานด้านสวัสดิการของ
ผู้สูงอายุและผลของการดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้กับผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ของภาครัฐและเทศบาล ใช้การ
สัมภาษณ์เชิงลึก วิธีการดำเนินการวิจัย วิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของผู้สูงอายุ และลงพื้นที่สำรวจปัญหาวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่บริบทของพื้นที่ และการดำเนินงานด้าน
สวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลนครชุม การวางแผนคือ กำหนดขอบเขตการศึกษา กำหนดขอบเขตของประชากรที่
ต้องการศึกษา กำหนดพื้นที่ที่ต้องการศึกษา กำหนดเวลาในการศึกษา และการออกแบบการวิจัยคือ การเลือก
บุคคลในการสัมภาษณ์แบบเจาะจง การออกแบบการวัดตัวแปร ออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล ลงภาคสนามสำรวจ
ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลคือ การสัมภาษณ์ ลงพื้นที่พูดคุยกับผู้สูงอายุใน
พื้นที่ การเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึกและได้นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลโดยการบรรยาย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จาก
การประมวลผลมาวิเคราะห์ตามจุดประสงค์
ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานการณ์ทั่วไปของผู้สูงอายุในด้านร่างกายของผู้สูงอายุ จากการสำรวจพบว่า ผู้สูงอายุบางส่วนยังมี
สุขภาพแข็งแรงสามารถช่วยเหลือตนเองได้ แต่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะมีปัญหาด้านสุขภาพเสื่อมโทรม มีโรคภัยต่างๆ
เบียดเบียน ทั้งโรคทางกาย และทางสมอง มีสุขภาพจิตใจที่ดี ร่าเริงแจ่มใส หน่วยงานต่างๆได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ
ทำกิจกรรมเพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดการรวมกลุ่ม แลกเปลี่ยนความรู้และยังได้ร่วมกันถ่ายทอดความรู้ โดยส่งเสริมการ
สร้างรายได้และการมีงานทำในผู้สูงอายุ ควบคู่กับการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อการประกอบอาชีพและการ
พัฒนาตัวเองได้

2. การดำเนินงานด้านผู้สูงอายุเทศบาลนครชุมจึงนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11
(พ.ศ. 2555 – 2559) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้าน สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน รวมถึง การ
พัฒนาผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม มีคุณภาพ มีคุณค่า สามารถปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง
และเป็นพลังในการพัฒนาสังคม

3. ผลกระทบของการดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ สวัสดิการที่ผู้สูงอายุได้รับจะส่งเสริมให้
ผู้สูงอายุมีชีวิตที่ดีขึ้น รวมถึงสุขภาพกายและสุขภาพจิตใจที่ดี และยังทำให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้ แต่
สวัสดิการที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้สูงอายุ ไม่สามารถตอบสนองปัญหาได้อย่าง
แท้จริง ไม่ครอบคลุมผู้สูงอายุทั้งหมดและยังไม่สามารถกระจายได้ทั่วถึง นครชุมเป็นแหล่งรวมของอาหารโบราณ
พื้นบ้านที่มีลักษณะโดดเด่น ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาแลกเปลี่ยนและเรียนรู้การดำรงชีวิตแบบ
ดั้งเดิมได้ดี

คำสำคัญ: สวัสดิการ / ผู้สูงอายุ / เทศบาล

Abstract

This current research aimed 1) to study the general situation of the elderly, the welfare of the elderly, and the results of elderly welfare operations of Nakhon Chum Municipality, Muang District, Kamphaengphet Province. The research instruments used to gather data from elderly people, government officers, and municipality officers were the in-depth interviews and group discussions. The research methodology was about the internal and external analysis of the environment regarding the development of the elderly life qualities and the survey of the specified area context problem and the welfare processes in Nakhon Chum District, Muang District, Kamphaengphet Province. The study also defined the scope of the population to study by determining the participants, the locations, and the time. The process of research design was about 1) designing sampling variable measurement, 2) designing data analysis, and 3) designing field surveys using qualitative data as the data collection tools which were the questionnaires. For the in-depth interview data collection was conducted and analyzed based on the objectives. After that the researcher prepare the research report respectively. The research presentation and summarization were conducted afterwards. Also, the research following-up was continuously conducted. When some gaps were found, the researcher hurriedly solved them. The results are as follows.

1. General Situation of the Elderly in the Body of an Elderly The survey found that. Some older people are still healthy and can help themselves. But most elderly people often have health problems deteriorate. There are many diseases and diseases, including physical and mental illness, good mental health. Cheerful Various agencies have been involved in activities for the elderly to integrate. Sharing knowledge and sharing knowledge. By promoting income generation and employment in the elderly. Coupled with increasing knowledge for the elderly. For career and self development

2. The Elderly Care Project The Municipality of Chumphon has adopted the 11th National Economic and Social Development Plan (2012-2016). To a society of sustainable lifelong learning, including the development of the elderly, economic and social security, quality, value, adaptability, change. And is a force for social development.

3. Impact of Elderly Welfare Relief The benefits that older people receive will help them to live better lives. Including good physical and mental health. It also allows the elderly to be self-reliant. However, the benefits provided by the state to the elderly are insufficient to meet the needs of the elderly. Can not really answer the problem. It does not cover all the elderly and can not be spread evenly. Nakhon Chum is the home of traditional folk cuisine. This is what attracts tourists to exchange and learn to live a good life.

Keywords: Welfare / The Elderly / Municipality

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุและสัดส่วนผู้สูงอายุ (ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป) ของประเทศไทยเพิ่มขึ้นในอัตราที่รวดเร็วจนจากผลการคาดการณ์ประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2553- พ.ศ.2583 พบว่า สัดส่วนของประชากรสูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจนกล่าวคือสัดส่วนของผู้สูงอายุวัยปลายจะเพิ่มจากประมาณร้อยละ 12.7 ของประชากรสูงอายุทั้งหมดเป็นเกือบ 1 ใน 5 ของประชากรสูงอายุ ซึ่งการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุวัยปลายนี้ จะสะท้อนถึงการสูงอายุขึ้นของประชากรสูงอายุ และนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพเมื่อพิจารณาสัดส่วนเพศของประชากรสูงอายุ

พบว่า ประชากรสูงอายุเพศหญิงมีสัดส่วนร้อยละ 55.1 ในปี 2553 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 56.8 ในปี 2583 โดยเฉพาะ ประชากรสูงอายุวัยปลายเพศหญิงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด จากร้อยละ 13.9 ในปี 2553 เป็นร้อยละ 21.3 ในปี 2583 เนื่องจากเพศหญิงจะมีอายุยืนยาวกว่าเพศชายสำหรับแนวโน้มประชากรสูงอายุไทยจะอาศัยอยู่ในเขต เทศบาลหรือเขตเมืองเพิ่มขึ้นโดยในปี 2553 มีประชากรสูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลจำนวน 3.3 ล้านคน หรือ คิดเป็นร้อยละ 39.7 เพิ่มขึ้นเป็น 11.6 ล้านคน หรือร้อยละ 59.8 ในปี 2583 ทั้งนี้ เนื่องมาจากแนวโน้มการเติบโต ของประชากรเมืองในประเทศไทยมีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นทำให้โครงสร้างประชากรของประเทศไทยกำลังเคลื่อนเข้าสู่ ระยะเวลาที่เรียกว่า "ภาวะประชากรผู้สูงอายุ (population ageing)" อันจะมีผลต่อสภาพทางสังคม สภาพเศรษฐกิจ และการจ้างงาน ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรทางสุขภาพและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่องในระยะยาว การ กำหนดแผนระยะยาวที่เหมาะสมและเป็นรูปธรรมสำหรับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา จึงเป็นที่ระหวั่นทั้งของรัฐและ ประชาคมต่าง ๆ ว่ามีความสำคัญในลำดับต้นๆ ยิ่งไปกว่านั้น การศึกษาวิจัยต่อเนื่องการติดตามประเมินผล การ ปรับปรุงแผนระยะยาวด้านผู้สูงอายุเป็นระยะ ๆ ก็มีความจำเป็นเช่นเดียวกันนอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้ระบุในมาตรา 54 และมาตรา 80 ถึงภารกิจที่จะต้องมีการสูงอายุ และปี พ.ศ.2542 ได้มีการจัดทำปฏิญญาผู้สูงอายุไทยขึ้นอันเป็นภารกิจที่สังคม และรัฐพึงมีต่อผู้สูงอายุ โดยมีสาระสำคัญ 9 ประการ ซึ่งจากเหตุผลข้างต้นเป็นไปเพื่อให้ถึงเป้าหมายแห่ง ความมั่นคงของสังคม ปีพุทธศักราช 2542 เป็นวโรกาส ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุครบ 72 พรรษา ประกอบกับองค์การสหประชาชาติได้ประกาศ ให้เป็นปีสากลว่าด้วยผู้สูงอายุ รัฐบาล องค์การเอกชน ประชาชน และสถาบัน ต่างๆ ได้ตระหนักถึงศักดิ์ศรีและคุณค่า ของผู้สูงอายุซึ่งได้ทำประโยชน์ในฐานะ "ผู้ให้" แก่สังคมมาโดยตลอด ดังนั้นจึงควรได้รับผลในฐานะเป็น "ผู้รับ" จาก สังคมด้วย ปฏิญญา ผู้สูงอายุไทย เป็นพันธกรณีเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์ สิทธิ ด้วยความที่รัฐ องค์การต่างๆ ตลอดจนประชาชนทั่วไปเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ จึงเกิดพระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุขึ้น มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2547 ที่ผ่านมา ซึ่งคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุน ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และมีสัญชาติไทยทั้งในด้านการแพทย์และการสาธารณสุข การศาสนา ข้อมูลข่าวสาร การประกอบอาชีพ การ พัฒนาตนเอง การศึกษา การอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย การช่วยเหลือ การยกเว้น การลดหย่อน ค่าธรรมเนียม และภาษีอากร เบี้ยเลี้ยงชีพ ที่อยู่อาศัย การสงเคราะห์การจัดงานศพตามประเพณี และอื่นๆตาม ประกาศของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ และในปี 2553 ได้มีการเพิ่มเติมให้มีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุที่ ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมอีกด้วย (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์, 2547)

เทศบาลนครชุมจึงนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคน สู้สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน รวมถึง การพัฒนาผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม มี คุณภาพ มีคุณค่า สามารถปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังในการพัฒนาสังคม โดยส่งเสริมการสร้าง รายได้และการมีงานทำในผู้สูงอายุ ควบคู่กับการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อการประกอบอาชีพและการพัฒนา ตัวเองอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริม สนับสนุนให้มีการนำความรู้และประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่เป็นคลังสมอง ผู้ มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่น พร้อมทั้ง ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถ พึ่งตนเอง โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อม และความจำเป็นทางกายภาพให้เหมาะสมกับวัยในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้ง ในด้านการจัดบริการสุขภาพและสวัสดิการสังคม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้สูงอายุถือว่าเป็นปูชนียบุคคลของสังคมที่มีคุณค่ายิ่ง เนื่องจากผ่านประสบการณ์มามาก ได้เป็นกำลังสำคัญของ สังคมมาก่อน มีความรู้ มีทักษะ มีการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิตดั้งเดิมรวมถึงการได้ทำ คุณประโยชน์แก่สังคมมาแล้วมากมาย (คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ , 2559) ปัจจุบัน กลุ่มผู้สูงอายุ ถือเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนของผู้ประสบภาวะยากลำบากสูงกว่าวัยอื่นทั้งหมด ความยากจนเป็นปัจจัยแรก ที่นำมาสู่ภาวะดังกล่าว เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงาน ไม่มีหลักประกันทั้งในรูปแบบ เงินบำนาญ เงินออม และมีโอกาสจำกัดที่จะทำงานภาคแรงงานในระบบ เนื่องจากมีการศึกษาน้อย การขาดความชำนาญในการใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ การมีจำนวนบุตรที่จะเป็นผู้ให้การเกื้อหนุนด้านการเงินลดลงเป็นลำดับ ประกอบกับ ความเสื่อม ของสภาพร่างกายตามวัยและโรคร้ายที่มากขึ้น ก่อให้เกิดภาวะการณึ่งพึ่งพาที่สูงขึ้นและมีความต้องการการดูแลระยะ ยาวจากสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่คนรุ่นหลังจะต้องให้ความสำคัญในการยกย่องให้การดูแล สุขภาพจิต สุขภาพกายให้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นการเชิดชูเกียรติให้ผู้สูงอายุ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (มูลนิธิสถาบันวิจัย

และพัฒนาผู้สูงอายุไทย,2555) การที่กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ เห็นความสำคัญและเป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับกระทรวงมหาดไทย สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ ในการดำเนินการจัดตั้ง ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ โดยสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านต่างๆอย่างครอบคลุม ประกอบด้วย กิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ การสนับสนุนการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ การส่งเสริมกิจการด้านอาชีพ การส่งเสริมการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การถ่ายทอดวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมนันทนาการ ศาสนา ประเพณี การจัดระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุในพื้นที่ รวมทั้งเป็นศูนย์ส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของอาสาสมัครจิตอาสา นับเป็นประโยชน์ ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติต่อผู้สูงอายุถือเป็นภารกิจหนึ่ง ที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและควบคู่ไปกับกลุ่มอื่นๆ ในสังคม เช่น กลุ่มเด็ก/เยาวชน กลุ่มคนพิการและกลุ่มสตรี ซึ่งต้องบูรณาการร่วมกันตามบริบทของชุมชน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของทุกคนในพื้นที่เทศบาลตำบลนครชุมต่อไป (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย , 2555)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม มีคุณภาพ และมีคุณค่า สามารถปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังในการพัฒนาสังคม นั้นมีภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญ ในการขับเคลื่อนนโยบาย กิจกรรม การทำงาน ของทุกภาคส่วนโดยเราจะศึกษาพื้นที่ของจังหวัดกำแพงเพชร โดยศึกษาจากสถานการณ์ทั่วไปของผู้สูงอายุ การดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุและผลของการดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ ในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ เทศบาลนครชุมว่ามีการขับเคลื่อนนโยบายอย่างไร โดยผ่านกลไกของภาครัฐ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ทั่วไปของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อศึกษาผลของการดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตพื้นที่

1. ศึกษาการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของหน่วยงานเทศบาลนครชุม โดยคัดเลือกกรณีศึกษาจากตำบลที่มีอัตราการเฒ่าของผู้สูงอายุที่อยู่ในพื้นที่ต่อประชากรทุกกลุ่มอายุที่อยู่ในพื้นที่มาก และเรียนรู้ร่วมกันแบบมีส่วนร่วมกับภาคส่วนต่างๆได้แก่ ผู้สูงอายุ แก่นนำชุมชน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับขอบเขตพื้นที่ที่ทำการศึกษา

1.1 ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาจะครอบคลุมในเรื่องศึกษาจากสถานการณ์ทั่วไปของผู้สูงอายุ การดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุและผลของการดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ ในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ เพื่อนำไปปรับใช้กับรูปแบบการสร้างสวัสดิการผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับ ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตเวลา

ศึกษาการลงพื้นที่ภาคสนามใช้ข้อมูลแบบสอบถามระยะเวลา ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม-ตุลาคม 2560

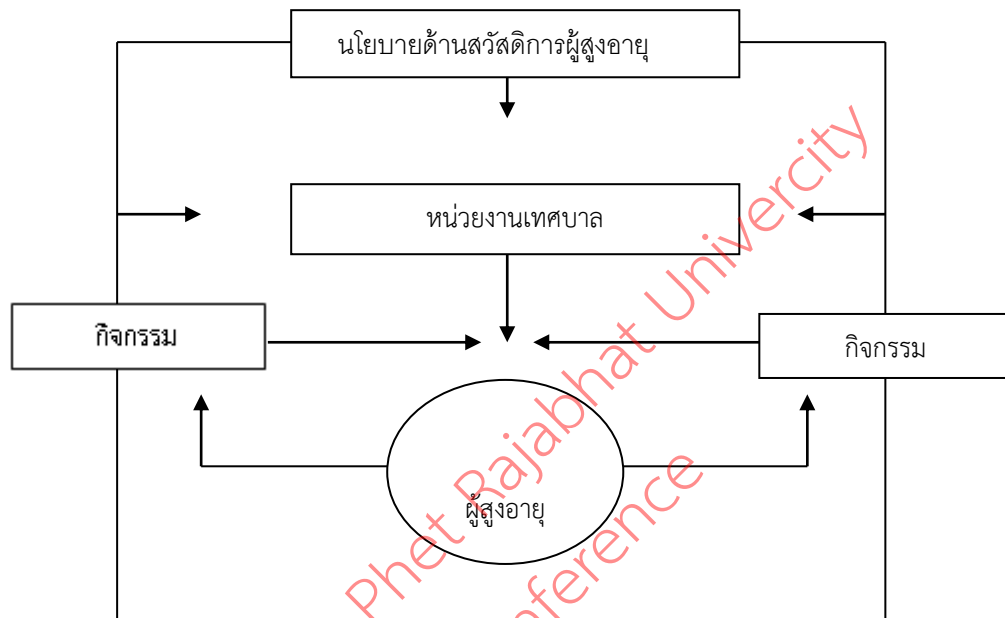
ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้อง 4 ฝ่าย ของเขตความรับผิดชอบของกลุ่มที่ศึกษา

1. ผู้สูงอายุที่มีสัญชาติไทยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ในตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุจากส่วนราชการในระดับตำบลและระดับอำเภอ เช่น นักพัฒนากรเทศบาลนครชุม เป็นต้น

- ผู้นำชุมชนหรือผู้แทนชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

แบ่งออกเป็น 10 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเลือกปัญหาเพื่อการวิจัย วิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกเกี่ยวกับการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุ และลงพื้นที่สำรวจปัญหาสอบถามความต้องการของผู้สูงอายุใน ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อนำมาวิเคราะห์และศึกษาเพิ่มเติมให้กับผู้ที่สนใจได้สามารถศึกษาได้อย่างง่ายดาย

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาการวิจัย วิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ บริบทของพื้นที่ และการดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลนครชุมอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ว่ามีการจัดกิจกรรมหรือสวัสดิการทางสังคมให้กับผู้สูงอายุได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมต่อความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนและออกแบบการวิจัย การวางแผน อันดับแรกกำหนดขอบเขตการศึกษา กำหนดว่าจะศึกษาเรื่องอะไร จะศึกษาหรือเก็บข้อมูลที่ไหนเพื่อการทำงานที่ง่ายและเป็นระบบ ต่อมาเป็นการกำหนดขอบเขตของประชากรที่ต้องการศึกษาเป็นการเลือกกลุ่มประชากรที่จะเก็บข้อมูลและประชากรที่เก็บก็จะต้องเป็นประชากรที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้ ข้อต่อกำหนดพื้นที่ที่ต้องการศึกษาผู้ศึกษาจำเป็นที่จะต้องกำหนดพื้นที่หรือบริบทพื้นที่ที่จะศึกษาเพื่อให้ทราบถึงประชากรทั้งหมดที่ต้องเก็บข้อมูลเพื่อสรุปผล การกำหนดเวลาในการศึกษาคือการ กำหนดระยะเวลาการทำงานวิจัยเพื่อให้ทราบถึงกำหนดเวลาที่จะต้องทำให้เสร็จเพื่อไม่ให้เกิดการล่าช้า การออกแบบการวิจัย อันดับแรกเป็นการออกแบบการสุ่มตัวอย่างเป็นแบบสอบถาม ในขั้นการออกแบบการวัดตัวแปร โดยทำการสำรวจเกี่ยวกับนโยบายผู้สูงอายุในเขต ตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการทำวิจัย ออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูลโดยทำการวิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อให้ข้อมูลเกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างและทดสอบเครื่องมือการวิจัย ลงภาคสนามสำรวจข้อมูลโดยใช้ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพ โดยการใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม โดยการใช้แบบสอบถามเพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ตอบสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์ยังใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ลงพื้นที่พูดคุยกับผู้สูงอายุในพื้นที่เพื่อให้เข้าใจถึงจิตใจของผู้สูงอายุ โดยการเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึก นอกจากนี้ยังได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มกับนักพัฒนาการประจำเทศบาลนครชุม

ขั้นตอนที่ 6 การประมวลผลข้อมูล ได้นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลโดยการหาค่า ความถี่ ร้อยละ นำแบบสอบถามที่ได้จากการลงพื้นที่มาทำการวิเคราะห์หาความถี่ และร้อยละ

ขั้นตอนที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลมาวิเคราะห์ตามจุดประสงค์ที่จะสามารถใช้เป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหากมีการนำไปศึกษาต่อโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 8 การเขียนรายงานการวิจัย จัดทำรายงานตั้งแต่ขั้นตอนแรก ตั้งแต่การเลือกปัญหา กำหนดหัวข้อการทำวิจัย การทำตั้งแต่ขั้นตอนแรกถึงขั้นตอนสุดท้าย รวมถึงการส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาดูและทำการแก้ไขเป็นระยะ สุดท้ายทำรูปเล่ม ให้เรียบร้อยสวยงาม

ขั้นตอนที่ 9 การนำเสนอผลงานวิจัย การนำเสนอโดยการบรรยาย และสรุปผลการวิจัยที่ได้จากการลงพื้นที่ที่ศึกษารับทอของผู้สูงอายุและนโยบายของเทศบาลตำบลนครชุม เพื่อเทศบาลนครชุมจะได้นำกลับไปพัฒนานโยบายให้เกิดประโยชน์กับผู้สูงอายุมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 10 การติดตามการผลวิจัยไปใช้ ทำการติดตามผลการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เมื่อพบข้อผิดพลาดก็เร่งทำการแก้ไข การนำเสนอผลงานวิจัยให้กับผู้ทรงคุณวุฒิได้ติดตามความเหมาะสมและนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขให้วิจัยเล่มนี้สมบูรณ์มากขึ้น เพื่อให้ผู้ที่สนใจและต้องการจะศึกษาเกี่ยวกับนโยบายผู้สูงอายุได้ทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. สถานการณ์ทั่วไปของผู้สูงอายุ

1.1 ด้านร่างกาย

พบว่าผู้สูงอายุบางส่วนยังมีสุขภาพที่ดี แข็งแรง มีกำลังใจในการใช้ชีวิตที่ดี สามารถช่วยเหลือตนเองได้ แต่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักจะ ประสบกับปัญหาด้านสุขภาพเสื่อมโทรม มีโรคภัยต่างๆ เบียดเบียน ทั้งโรคทางกาย และทางสมอง ผู้สูงอายุบางคนจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสมองคือ โรคสมองเสื่อม โรคหลงลืม โรคซึมเศร้า นอกเหนือจากวัยที่เพิ่มขึ้นแล้ว โรคต่างๆ เช่น โรคเบาหวาน ต้อหิน ต้อกระจก จอประสาทตาเสื่อม ก็อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการมองเห็นที่ลดลง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้ และยังคงส่งผลไปถึงการใช้ชีวิตประจำวันในแต่ละวันของผู้สูงอายุ อาจจะมีคามยากลำบากมากขึ้น

1.2 ด้านจิตใจ

พบว่าผู้สูงอายุที่อยู่กับครอบครัวส่วนใหญ่มีสุขภาพจิตใจที่ดี ร่าเริงแจ่มใส สามารถพูดคุยได้อย่างมีความสุข ส่วนผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวหรือไม่ได้อยู่กับครอบครัว ไม่มีลูกหลานดูแล ไม่ได้รับการเอาใจใส่ และความอบอุ่นจากลูกหลานอย่างเพียงพอ ทำให้รู้สึกเหงา อังว้าง และอาจจะมีความวิตกกังวลต่างๆ เช่น กังวลว่าจะถูกลูกหลานและญาติพี่น้องทอดทิ้ง กังวลในเรื่องความตาย ผู้สูงอายุก็มีอารมณ์เปลี่ยนแปลง เช่น เศร้า เฉยเมย เอาแต่ใจตนเอง บางท่านอยู่คนเดียวในบ้านเพราะลูกหลานไปทำงานในช่วงกลางวันจึงไม่ได้รับการดูแลเท่าควร เช่น ไม่ได้กินข้าว ไม่ได้กินยา เป็นต้น

1.3 ด้านสังคม

พบว่าหน่วยงานต่างๆได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดการรวมกลุ่ม สร้างความใกล้ชิดระหว่างผู้สูงอายุกับผู้สูงอายุ ให้โอกาสมาพบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้และยังได้ร่วมกันถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านให้แก่เด็กและเยาวชนรุ่นหลัง การทำนุบำรุงศาสนา เช่น การจัดกิจกรรมการเข้าวัดทำบุญนั่งสมาธิในวันสำคัญ การจัดกิจกรรมถ่ายทอดภูมิปัญญาเพลงพื้นบ้าน รำแม่สี รำคลองช้าง การจัดโครงการศูนย์สามวัย สายใยรักครอบครัว มีการจำลองวิถีความเป็นอยู่ของบุคคล 3 วัย โดย คำว่า 3 วัย หมายถึง วัยเด็ก วัยกลางคนคือ วัยพ่อแม่และวัยสูงอายุ ให้มีความเกี่ยวโยง รักใคร่ จัดกิจกรรมเชื่อมโยงแต่ละวัย เพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย ใจ มออบความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว

1.4 ด้านเศรษฐกิจ

พบว่าได้มีการพัฒนาผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม มีคุณภาพ มีคุณค่า สามารถปรับตัว
เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน โดยส่งเสริมการสร้างงานและการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ควบคู่กับ
การเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อการประกอบอาชีพและการพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมให้
ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเองได้ การส่งเสริมกิจการด้านอาชีพ การส่งเสริมการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

2. การดำเนินการด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ

2.1 ด้านร่างกาย

พบว่า สังคมส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดีตามมาตรฐานสุขภาพผู้สูงอายุที่พึงประสงค์ การพัฒนาระบบ
สุขภาพที่มีคุณภาพเชื่อมโยงจากสถานบริการสู่ชุมชนสร้างความเข้มแข็งการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการส่งเสริม
สุขภาพและดูแลผู้สูงอายุในชุมชน การเสริมสร้างอนามัยผู้สูงอายุ จัดระบบสาธารณสุขของผู้สูงอายุสามารถเข้าไป
ใช้บริการอย่างสะดวกมากขึ้น

2.2 ด้านจิตใจ

พบว่า มีการจัดกิจกรรมที่ก่อกองสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้สูงอายุ รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
ระหว่างผู้สูงอายุและบุคคลในครอบครัว ให้ท่านรู้สึกว่าเป็นผู้ที่มีความค่าต่อสังคม เป็นแหล่งความรู้ ความชำนาญ
และเป็นผู้ดำรงไว้ซึ่งประเพณีวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นสายใยสำคัญของครอบครัวเช่น กิจกรรมรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ
กิจกรรมการเข้าวัดฟังธรรม สนับสนุนงานอดิเรกที่ท่านชื่นชอบเช่นการปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ เล่นดนตรี เพื่อจิตใจให้
เพลิดเพลิน

2.3 ด้านสังคม

พบว่า ทำให้ผู้สูงอายุมีการรวมตัวจัดกิจกรรมและรวมตัวกันเป็นกลุ่มมากขึ้นและร่วมกันพัฒนาและสร้าง
รายได้ให้แก่ชุมชนของตนเองและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และมีความสามัคคีต่อคนในชุมชนเพื่อเป็นศูนย์ส่งเสริม
และสนับสนุนงานอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุและเป็นศูนย์ข้อมูลแก่ชุมชนเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมและบริการ
ผู้สูงอายุและกลุ่มต่างๆในชุมชนเพื่อเป็นศูนย์รวมให้ผู้สูงอายุสมาชิกชมรมองค์กาเครือข่ายต่างๆในชุมชนได้มีสถานที่
ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาสุขภาพกายจิตใจสังคมมีการจัดรถรับส่งผู้สูงอายุที่ไม่
สามารถช่วยเหลือตัวเองด้วยในช่วงเทศกาลสงกรานต์เพื่อให้หน่วยงานหรือองค์กรลดน้ำดำหัวจัดให้มีเจ้าหน้าที่ ที่ให้
คำแนะนำช่วยเหลือการให้คำปรึกษาหรือดำเนินงานด้านการพัฒนาตนเองเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุช่วยเหลือตนเองได้
เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีกิจกรรมหรืองานที่เหมาะสมเพื่อสร้างสรรค์และไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต
โดยจัดเตรียมระบบการดูแลบ้าน สถานพักฟื้น โรงพยาบาล ที่เป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนและ
ครอบครัวรวมทั้งพัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับการดูแลผู้สูงอายุส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครองและ
เข้าถึงบริการสวัสดิการสังคม

2.4 ด้านเศรษฐกิจ

พบว่า มีการมุ่งสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นสินค้าประจำชุมชน เพื่อเป็นการสร้าง
รายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ อีกทั้งยังเป็นศูนย์การผลิตจำหน่ายผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ จัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุขึ้น
เพื่อใช้เป็นทุนในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมอาชีพเพื่อพัฒนาฝีมือและกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนให้มีความคึกคัก
มากขึ้น ในส่วนนี้ผู้สูงอายุก็จะได้ประโยชน์โดยตรงเพราะเป็นการทำด้วยฝีมือของผู้สูงอายุเอง ผู้สูงอายุจะได้ทั้งความ
ภูมิใจและยังได้เงินมาใช้จ่ายในครอบครัวอีกด้วย

3. ผลการดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ

3.1 ด้านร่างกาย

พบว่าเทศบาลนครชุมทำงานด้านสวัสดิการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมผู้สูงอายุมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง
ถึงแม้จะมีโรคประจำตัวก็ไม่ใช่เป็นผลต่อการดำเนินชีวิตและยังมีการบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ยิ่งทำให้ผู้สูงอายุมี
สุขภาพดีที่แก่มากขึ้น ในวัยผู้สูงอายุนั้นต้องให้ความสำคัญด้านสุขภาพเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ
ได้รับการพัฒนาทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต ให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอและเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้แก่ผู้สูงอายุ
เพื่อไม่ให้มีโรคแทรกซ้อนหรือเกิดเป็นโรคร้ายแรงต่อผู้สูงอายุโดยส่วนมากผู้สูงอายุรู้จักวิธีการบริโภคอาหารที่ถูกหลัก
โภชนาการจึงทำให้ผู้สูงอายุในเทศบาลนครชุมมีสุขภาพที่แข็งแรง ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่มีการใส่ใจสุขภาพก็จะมีร่างกาย

ที่อ่อนแอ เจ็บป่วยง่าย จึงต้องมีกรรมรงค์ให้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความเคยชินและสุขภาพที่แข็งแรงของผู้สูงอายุ และยังมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือตัวเองได้

3.2 ด้านจิตใจ

พบว่า ทำให้ผู้สูงอายุมีความคิดที่จะดำรงชีวิตประจำวันในแต่ละวันโดยไม่ต้องมานั่งเครียดหรือวิตกกังวลกับเรื่องราวในชีวิตมากเกินไป ทำให้ส่งผลไปถึงสุขภาพจิตที่ดียิ่งขึ้นและไม่มีโรคแทรกซ้อนแก่ผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาสุขภาพกาย จิตใจ มีการตระหนักถึงการมีชีวิตในบั้นปลายให้มีความสุข จิตใจแจ่มใส และมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากครอบครัวและเทศบาลนครชุมก็ยังมีการจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมการให้ความรู้ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุและการส่งเสริมการออกกำลังกายโดยการรำไม้พลอง กิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับ พรบ. สุขภาพของผู้สูงอายุและการส่งเสริมการออกกำลังกายด้วยการยืดเหยียด กิจกรรมการให้ความรู้เรื่องอาหารสำหรับผู้สูงอายุและการออกกำลังกาย การส่งเสริมสุขภาพทางใจด้วยการฟังเทศน์และการนั่งสมาธิ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ส่งผลให้สุขภาพจิตของผู้สูงอายุดีขึ้น ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลานดูแลก็ยังมีเทศบาลที่คอยดูแลอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ผู้สูงอายุคิดว่าตัวเองเป็นภาระแก่สังคม ไม่น้อยใจเมื่อเห็นคนอื่นอยู่กับลูกหลานและให้ผู้สูงอายุได้รู้สึกว่ามีคุณค่าแก่สังคมเป็นผู้ธรรมชึ่งศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี

3.3 ด้านสังคม

พบว่า ผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการต่างๆที่ศูนย์ฯ จัดให้มีขึ้นสำหรับสมาชิก สามารถที่จะเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานของศูนย์ฯต่อคณะกรรมการบริหารสามารถเข้าร่วมประชุมในการประชุมใหญ่ของศูนย์ฯ สามารถที่จะได้รับการเลือกตั้งเพื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ กิจกรรมนันทนาการ การฝึกอาชีพเสริม กิจกรรมทำนุบำรุงศูนย์ศิลปะวัฒนธรรมประเพณี เพื่อให้ผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีพ ไปยังสมาชิกรุ่นต่อไปเพื่อให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก เมื่อได้รับความเดือดร้อนเจ็บป่วยหรือถึงเสียชีวิต

3.4 ด้านเศรษฐกิจ

พบว่า ผู้สูงอายุได้ใช้เงินจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่องค์กรหรือหน่วยงานจัดขึ้น เป็นผลผลิตจากสินค้าโอท็อป และได้ใช้เงินจากการค้าขายของบริเวณตลาดย้อนยุคนครชุมและกิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงส่งเสริมสนับสนุนชุมชนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชนให้ดีขึ้นและพัฒนาระบบการตลาดในชุมชนให้เจริญเติบโตและมีการค้าขายที่หลากหลายมากขึ้นเป็นการสร้างผลผลิตที่ส่งออกไปยังพื้นที่ต่างๆมากขึ้น ทำให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปที่สนใจที่จะพัฒนาระบบเศรษฐกิจขึ้นไปในระดับที่สูงขึ้นเพื่อก้าวไปสู่การค้าความร่วมมือระหว่างประเทศและทำให้ชุมชนมีรายได้อย่างเพิ่มพูนมากขึ้นเป็นการพัฒนาภูมิปัญญาของผู้สูงอายุให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นที่ยอมรับและเป็นแบบอย่างให้แก่ชุมชนต่างๆเพื่อให้รู้ว่าผู้สูงอายุยังมีคุณค่ามากขึ้น ไม่ด้อยคุณค่าอย่างที่เคยคิด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลดังนี้

1. สถานการณ์ทั่วไปของผู้สูงอายุ

1.1. ด้านร่างกาย

แนวคิดการจัดสวัสดิการแบบมีส่วนร่วมในชุมชน(Collective Welfare)หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่รัฐมอบให้เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพได้ตามความจำเป็นโดยขอขยายให้บริการควบคุมด้านการตรวจสุขภาพ การรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค แนวคิดนี้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ศึกษาเนื่องจาก ผู้สูงอายุบางส่วนยังมีสุขภาพที่ดี แข็งแรง มีกำลังใจในการใช้ชีวิตที่ดี สามารถช่วยเหลือตนเองได้ แต่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักจะประสบกับปัญหาด้านสุขภาพเสื่อมโทรม มีโรคภัยต่างๆ เบียดเบียน ทั้งโรคทางกาย และทางสมอง ผู้สูงอายุบางคนจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสมองคือโรคสมองเสื่อม นอกเหนือจากวัยที่เพิ่มขึ้นแล้ว โรคต่างๆ เช่น โรคเบาหวาน ต้อหิน ต้อกระจก จอประสาทตาเสื่อม ก็อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการมองเห็นที่ลดลง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้

1.2. ด้านจิตใจ

แนวคิดการจัดสวัสดิการแบบรวมในชุมชน (Collective Welfare) เกิดขึ้นจากความต้องการความสนใจ และการสร้างความมั่นคงในชีวิตของผู้สูงอายุเองคือกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ในหมู่บ้าน เป็นกองทุนสวัสดิการของหมู่บ้านเป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเป็นการรวมกลุ่มของคนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ที่ต้องการช่วยเหลือคนในหมู่บ้านเมื่อตาย โดยการเก็บคนละ 10 หรือ 20 บาท และมอบให้ญาติผู้ตายทันที ผู้สูงอายุถือว่าเป็นการทำบุญช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันขณะที่กลุ่ม สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ที่รัฐมอบให้กองทุนความมั่นคงทางสังคม กรมประชาสงเคราะห์เป็นผู้ดูแลและให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติฌาปนกิจสงเคราะห์ แนวคิดนี้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษาเพราะการศึกษาในครั้งนี้ยังได้ศึกษาถึงครอบครัวของผู้สูงอายุด้วยและเพื่อที่จะพิสูจน์สิ่งที่ผู้ศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุให้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงผลประโยชน์ของกิจกรรมที่มีต่อทางด้านร่างกายและจิตของผู้สูงอายุซึ่งต้องเผชิญกับปัญหาความเจ็บป่วย ความเหงา ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวหรือไม่ได้อยู่กับครอบครัว ไม่มีลูกหลานดูแล ไม่ได้รับการเอาใจใส่ และความอบอุ่นจากลูกหลานอย่างเพียงพอ ทำให้รู้สึกท้อแท้ อ่างว้าง และอาจจะมีความวิตกกังวลต่างๆ เช่น กังวลว่าจะถูกลูกหลาน และญาติพี่น้องทอดทิ้ง กังวลในเรื่องความตาย ผู้สูงอายุมักมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง

1.3. ด้านสังคม

แนวคิดเพื่อลดบริการของรัฐ (Deinstitution Approaches) รัฐเริ่มนำแนวคิดการมาใช้โดยรัฐจะจัดบริการที่จำเป็นให้กับผู้สูงอายุในครอบครัว ชุมชน โดยผู้สูงอายุไม่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์ลักษณะบริการที่รัฐนำมาใช้ได้แก่บริการเบี้ยยังชีพต่อคนเดือนละ 200 บาท และเพิ่มเป็น 300 บาทต่อคน ซึ่งบริการดังกล่าวจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้สูงอายุลงจากการเข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์ของผู้สูงอายุ แนวคิดนี้สอดคล้องกับการศึกษาบริบทครั้งนี้เพราะหน่วยงานต่างๆได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแจกจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุก็เป็นการสร้างความใกล้ชิดระหว่างผู้สูงอายุกับหน่วยงาน ให้โอกาสมาพบปะ พูดคุยกัน การจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุ เช่น การจัดกิจกรรมการเข้าวัดทำบุญนั่งสมาธิในวันสำคัญ การจัดกิจกรรมถ่ายทอดภูมิปัญญาเพลงพื้นบ้าน รำแม่สี รำคลองช้าง การจัดโครงการศูนย์สามวัย สายใยรักครอบครัว มีการจำลองวิถีความเป็นอยู่ของบุคคล 3 วัย โดย คำว่า 3 วัย หมายถึง วัยเด็ก วัยกลางคนคือวัยพ่อแม่และวัยสูงอายุ ให้มีความเกี่ยวโยง รักใคร่ จัดกิจกรรมเชื่อมโยงแต่ละวัย เพื่อส่งเสริมสุขภาพกาย ใจ มอบความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว

1.4. ด้านเศรษฐกิจ

แนวคิดรัฐสวัสดิการ (Welfare State)เป็นแนวคิดที่สังคมไทยลอกเลียนแบบมาใช้ในการจัดสวัสดิการให้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม รวมทั้งผู้สูงอายุ โดยนำแนวคิดมาจากประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา ภายใต้ความเชื่อของรัฐบาลไทยที่ว่า สังคมไทยเป็นสังคมระบอบเสรีนิยมประชาธิปไตยเช่นเดียวกับประเทศมหาอำนาจ แนวคิดนี้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษาเพราะการศึกษานี้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ การจัดสวัสดิการจึงเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล ได้มีการพัฒนาผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม มีคุณภาพ มีคุณค่า สามารถปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน โดยส่งเสริมการสร้างงานและการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ควบคู่กับการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อการประกอบอาชีพและการพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเองได้ การส่งเสริมกิจการด้านอาชีพ การส่งเสริมการผลิต และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

2.การดำเนินการด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ

2.1 ด้านร่างกาย

แนวคิดการจัดสวัสดิการแบบมีส่วนร่วมในชุมชน (Collective Welfare) เกิดขึ้นจากความต้องการความสนใจ และการสร้างความมั่นคงในชีวิตของผู้สูงอายุเองคือกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ในหมู่บ้าน เป็นกองทุนสวัสดิการของหมู่บ้านเป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเป็นการรวมกลุ่มของคนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ที่ต้องการช่วยเหลือคนในหมู่บ้านเมื่อเสียชีวิต โดยการเก็บคนละ 10 หรือ 20 บาท และมอบให้ญาติผู้ตายทันที สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษาเพราะการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (home health care) กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการให้การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้านโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยให้มีสุขภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีเป้าเพื่อส่งเสริมให้มีระบบบริการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาวโดยชุมชนและท้องถิ่น สังคม

ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดีตามความเหมาะสมของวัย การพัฒนาระบบสุขภาพที่มีคุณภาพเชื่อมโยงจากสถานบริการสู่ชุมชนสร้างความเข้มแข็งการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการส่งเสริมสุขภาพและดูแลผู้สูงอายุในชุมชน การเสริมสร้างอนามัยผู้สูงอายุ จัดระบบสาธารณสุขของผู้สูงอายุสามารถเข้าไปใช้บริการอย่างสะดวกมากขึ้น

2.2 ด้านจิตใจ

แนวคิดครอบครัว และชุมชนเป็นฐาน (Family and Community-Based) ถือเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดการลดการพึ่งพาบริการจากรัฐ (Deinstitutional Approaches) ที่น่าสนใจได้แก่ การจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน จากเป้าหมายการตั้งศูนย์ภายใน พ.ศ. 2534 จำนวน 3282 แห่ง เพิ่มขึ้นเป็น 67884 ศูนย์ ในปี พ.ศ.2541 (สัญญา สนิตวงศ์ ณ อยุธยา อ่างโน กองการสงเคราะห์เอกชน,2541) กิจกรรมหนึ่งของศูนย์สงเคราะห์ฯ คือ การคัดเลือกผู้สูงอายุที่ควรได้รับเบี้ยยังชีพ ความสอดคล้องของแนวคิดคือการที่เทศบาลตำบลนครชุมโดยมุ่งที่จะตอบสนอง และแสวงหาความพึงพอใจให้กับตนเองเป็นสำคัญ (Self-gratification) มีการจัดกิจกรรมที่ยกย่องสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้สูงอายุ รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สูงอายุและบุคคลในครอบครัว ทำให้ท่านรู้สึกว่าเป็นผู้ที่มีคุณค่าต่อสังคม เป็นแหล่งความรู้ ความชำนาญ และเป็นผู้ดำรงไว้ซึ่งประเพณีวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นสายใยสำคัญของครอบครัวเช่น กิจกรรมรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุ กิจกรรมการเข้าวัดฟังธรรม สนับสนุนงานอดิเรกที่ท่านชื่นชอบเช่นการปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ เล่นดนตรี เพื่อจิตใจให้เพลิดเพลิน

2.3 ด้านสังคม

แนวคิดการจัดสวัสดิภาพแบบมีส่วนร่วมในชุมชน (Collective welfare) เกิดขึ้นจากความต้องการความสนใจและการสร้างความมั่นคงในชีวิตของผู้สูงอายุเองคือ กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ในหมู่บ้าน เป็นกองทุนสวัสดิการของหมู่บ้านเป็นกลุ่มที่เกิดตามธรรมชาติเป็นการรวมกลุ่มของคนทุกกลุ่ม ทุกเพศทุกวัยที่ต้องการช่วยเหลือคนในหมู่บ้านเมื่อตายและมอบให้ญาติผู้ตายทันทีผู้สูงอายุถือว่าเป็นการทำบุญช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน จากการศึกษาในครั้งนี้ได้ใช้แนวคิดการจัดสวัสดิการแบบมีส่วนร่วมในชุมชน แนวคิดนี้สอดคล้องกันเพราะทำให้ผู้สูงอายุมีการรวมตัวจัดกิจกรรมและรวมตัวกันเป็นกลุ่มมากขึ้นและร่วมกันพัฒนาและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนของตนเองและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และมีความสามัคคีต่อกันในชุมชนเพื่อเป็นศูนย์ส่งเสริมและสนับสนุนงานอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุและเป็นศูนย์ข้อมูลแก่ชุมชนเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมและบริการผู้สูงอายุและกลุ่มต่างๆในชุมชนเพื่อเป็นศูนย์รวมให้ผู้สูงอายุสมาชิกชมรมองค์กรเครือข่ายต่างๆในชุมชนได้มีสถานที่ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาสุขภาพกายจิตใจ เจ้าหน้าที่ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือการให้คำปรึกษาหรือดำเนินงานด้านการพัฒนาตนเองเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุช่วยเหลือตนเองได้เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีกิจกรรมหรืองานที่เหมาะสมเพื่อสร้างสรรค์และไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต โดยจัดเตรียมระบบการดูแลบ้าน สถานพักฟื้น โรงพยาบาล ที่เป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนและครอบครัวรวมทั้งพัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับการดูแลผู้สูงอายุส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครองและเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคม

2.4 ด้านเศรษฐกิจ

แนวคิดเพื่อลดการพึ่งพาบริการของรัฐ (Deinstitution Approaches) เมื่อแนวโน้มประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้นจากจำนวน 1.21 ล้านคนปี พ.ศ.2503 เป็น 4.02 ล้านในปี พ.ศ. 2541 และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 10.78 ล้านคนในปี พ.ศ.2563 (สุทธิชัย จิตะพันธุ์กุล 2541:1) รวมทั้งอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของหญิงเพิ่มขึ้นจาก 71.1 ในปี พ.ศ. 2539 เป็น 74.9 ในปี 2541 และอายุขัยเฉลี่ยของชายเพิ่มขึ้นจาก 66.6 ปีเป็น 69.9 ปี ซึ่งสูงกว่าอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดของประชาชนคือ หญิง 68 ปี และชาย 64 ปี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,2542) ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้แนวคิดการจัดสวัสดิการสังคมตามแนวคิดรัฐสวัสดิการ แนวคิดนี้สอดคล้องกันเพราะเทศบาลนครชุมได้มีการพัฒนาผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม มีคุณภาพ มีคุณค่า สามารถปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน โดยส่งเสริมการสร้างงานและการสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ควบคู่กับการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อการประกอบอาชีพและการพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเองได้ การส่งเสริมกิจการด้านอาชีพ การส่งเสริมการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

3. ผลการดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ

3.1 ด้านร่างกาย

แนวคิดการจัดสวัสดิการแบบมีส่วนร่วมในชุมชน(Collective Welfare) การดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (home health care) กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้านโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะเจ็บป่วยให้มีสุขภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีเป้าประสงค์ส่งเสริมให้มีระบบบริการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาวโดยชุมชนและท้องถิ่น จากการศึกษาผลการดำเนินงานในครั้งนี้เราใช้ทฤษฎีแนวคิดการจัดสวัสดิการแบบรวมในชุมชนที่อยู่ของต้น แนวคิดนี้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษาเพราะเทศบาลนครชุมมทำงานด้านสวัสดิการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมผู้สูงอายุมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงถึงแม้จะมีโรคประจำตัวก็ไม่น่าเป็นผลต่อการดำเนินชีวิตและยังมีการบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ยิ่งทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดีกว่าเก่ามากขึ้น ในวัยผู้สูงอายุนั้นต้องให้ความสำคัญด้านสุขภาพเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต ให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอและเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อไม่ให้มีโรคแทรกซ้อนหรือเกิดเป็นโรคร้ายแรงต่อผู้สูงอายุโดยส่วนมากผู้สูงอายุรู้จักวิธีการบริโภคอาหารที่ถูกหลักโภชนาการจึงทำให้ผู้สูงอายุในเทศบาลนครชุมมมีสุขภาพที่แข็งแรง ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่มีการใส่ใจสุขภาพก็จะมีร่างกายที่อ่อนแอ เจ็บป่วยง่าย จึงต้องมีการรณรงค์ให้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความเคยชินและสุขภาพที่แข็งแรงของผู้สูงอายุ และยังมี การให้ความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือตัวเองได้

3.2 ด้านจิตใจ

แนวคิดครอบครัว และชุมชนเป็นฐาน (Family and Community-Based)ถือเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดการลดการพึ่งพาบริการจากรัฐ (Deinstitutional Approaches) ที่น่าสนใจได้แก่ การจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน จากเป้าหมายการตั้งศูนย์ภายใน พ.ศ. 2534 จำนวน 3282 แห่ง เพิ่มขึ้นเป็น 67884 ศูนย์ ในปี พ.ศ. 2541 (สัญญา สนิทวงศ์ ณ อุทยา อ่างโน กองการสงเคราะห์เอกชน,2541) กิจกรรมหนึ่งของศูนย์สงเคราะห์ฯ คือ การคัดเลือกผู้สูงอายุที่ควรได้รับเบี้ยยังชีพ ซึ่งผลการศึกษาของ สัญญา สนิทวงศ์ ณ อุทยา พบว่าร้อยละ 50.5 ของกิจกรรมศูนย์เป็นการจัดเรื่องเบี้ยยังชีพ รวมทั้งพาผู้สูงอายุไปเปิดบัญชีและได้รับเงินได้ ทำให้ผู้สูงอายุมีความคิดที่จะดำรงชีวิตประจำวันในแต่ละวันโดยไม่ต้องมานั่งเครียดหรือวิตกกังวลกับเรื่องราวในชีวิตมากเกินไป ความสอดคล้องกันของแนวคิดนี้เนื่องจากการทำงานของเทศบาลตำบลนครชุมเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้วย เช่น มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาจิตใจ มีการตระหนักถึงการใช้ชีวิตในปัจจุบันปลายให้มีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากครอบครัวและเทศบาลนครชุมก็ยังมีกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมการให้ความรู้ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุและการส่งเสริมการออกกำลังกายโดยการรำไม้พลอง กิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับ พรบ. สุขภาพของผู้สูงอายุและการส่งเสริมการออกกำลังกายด้วยการยืดเหยียด กิจกรรมการให้ความรู้เรื่องอาหารสำหรับผู้สูงอายุและการออกกำลังกาย การส่งเสริมสุขภาพทางใจด้วยการฟังเทศน์ และการนั่งสมาธิ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ส่งผลให้สุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุดีขึ้น ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลานดูแลยังมีเทศบาลที่คอยดูแลอย่างสม่ำเสมอเพื่อไม่ให้ผู้สูงอายุคิดว่าตัวเองเป็นภาระแก่สังคม

3.3 ด้านสังคม

แนวคิดการจัดสวัสดิการแบบมีส่วนร่วมในชุมชน (Collective welfare) เกิดขึ้นจากความต้องการความสนใจ และการสร้างความมั่นคงในชีวิตของผู้สูงอายุเองคือ กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ในหมู่บ้าน เป็นกองทุนสวัสดิการของหมู่บ้านเป็นกลุ่มที่เกิดตามธรรมชาติเป็นการรวมกลุ่มของคนทุกกลุ่ม ทุกเพศทุกวัยที่ต้องการช่วยเหลือคนในหมู่บ้านเมื่อตายและมอบให้ญาติผู้ตายทันทีผู้สูงอายุถือว่าเป็นการทำบุญช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน จากผลการดำเนินงานโดยใช้แนวคิดแนวคิดการจัดสวัสดิการแบบมีส่วนร่วมในชุมชน แนวคิดนี้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษาเพราะผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการต่างๆที่ศูนย์ฯ จัดให้มีขึ้นสำหรับสมาชิก สามารถที่จะเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานของศูนย์ฯต่อคณะกรรมการบริหารสามารถเข้าร่วมประชุมในการประชุมใหญ่ของศูนย์ฯ สามารถที่จะได้รับการเลือกตั้งเพื่อให้ผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำกิจกรรมนันทนาการ การฝึกอาชีพเสริม กิจกรรมทำนุบำรุงศูนย์ศิลปะวัฒนธรรมประเพณี เพื่อให้ผู้สูงอายุที่มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีพ ไปยังสมาชิกรุ่นต่อไปเพื่อให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก ในยามที่เจ็บป่วยหรือถึงแก่กรรมก็จะมีกรรมการเงินกันเพื่อจัดงานศพหรือเรียกอีกอย่างคือ ชมรมฌาปนกิจสงเคราะห์นั่นเอง

3.4 ด้านเศรษฐกิจ

แนวคิดรัฐสวัสดิการ (Welfare State) เป็นแนวคิดที่สังคมไทยลอกเลียนแบบมาใช้ในการจัดสวัสดิการให้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม รวมทั้งผู้สูงอายุ โดยนำแนวคิดมาจากประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา ภายใต้ความเชื่อของรัฐบาลไทยที่ว่า สังคมไทยเป็นสังคมระบอบเสรีนิยมประชาธิปไตยเช่นเดียวกับประเทศมหาอำนาจ การจัดสวัสดิการจึงเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล ครอบครัวและชุมชนที่ต้องรับผิดชอบเอง ระบบเสรีนิยมที่ใช้กลไกตลาด (Marketing System) มากำหนด รัฐบาลจะเข้ามาจัดการเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่มีผู้ดูแล ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้เท่านั้น แนวคิดนี้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษาเพราะผู้สูงอายุได้ใช้เงินจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่องค์กรหรือหน่วยงานจัดขึ้น เป็นผลได้จากสินค้าโอท็อปและได้ใช้เงินจากการค้าขายของบริเวณตลาดย้อนยุคนครชุมและกิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงส่งเสริมสนับสนุนชุมชนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชนให้ดียิ่งขึ้นและพัฒนาระบบการตลาดในชุมชนให้เจริญเติบโตและมีการค้าขายที่หลากหลายมากขึ้นเป็นการสร้างผลผลิตที่ส่งออกไปยังพื้นที่ต่างๆมากขึ้น ทำให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปที่สนใจที่จะพัฒนาระบบเศรษฐกิจขึ้นไปในระดับที่สูงขึ้นเพื่อก้าวไปสู่การค้าความร่วมมือระหว่างประเทศและทำให้ชุมชนมีรายได้อย่างเพิ่มพูนมากขึ้นเป็นการพัฒนาภูมิปัญญาของผู้สูงอายุให้มีความหมายมากยิ่งขึ้นและเป็นที่ยอมรับและเป็นแบบอย่างให้แก่ชุมชนต่างๆเพื่อให้รู้ว่าผู้สูงอายุยังมีคุณค่ามากขึ้น ไม่ด้อยคุณค่าอย่างที่คิด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานเทศบาลนครชุมควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำนโยบายด้านสวัสดิการสังคมมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สูงอายุมากที่สุดในทุกๆด้าน เช่น การบริการบ้านฉุกเฉิน การบริการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ(เบี้ยยังชีพ) การบริการลดค่ารักษาพยาบาลและการบริการรักษาจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

2. หน่วยงานเทศบาลนครชุมควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีบริการสุขภาพทั้งกายและทางจิตสำหรับผู้สูงอายุทั้งในด้านการป้องกัน การส่งเสริมสุขภาพ การวินิจฉัยโรคในระยะเริ่มแรกรวมทั้งการรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพและการจัดให้มีคลินิกผู้สูงอายุในโรงพยาบาลและซีกานให้โรงพยาบาลต่างๆรวมถึงโรงพยาบาลเอกชนให้เห็นความสำคัญในการดูแลผู้สูงอายุให้มากขึ้น

3. หน่วยงานภาครัฐควรมีมาตรการในการให้เบี้ยยังชีพแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องอายุจากการทำงานหรือผู้ที่ได้รับอุบัติเหตุจากการทำงานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครอบครัวมีบทบาทในการดูแลผู้สูงอายุนอกจากนี้ รัฐบาลและองค์กรเอกชนควรจัดให้มีมาตรการหรือบริการในการสนับสนุนครอบครัวที่เลี้ยงดูผู้สูงอายุโดยเฉพาะครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ

ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำผลการดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุไปใช้กับผู้สูงอายุในปัจจุบัน

2. ควรทำการศึกษาชีวิตทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุตำบลนครชุม

เอกสารอ้างอิง

กมล สุทิน.(2554). 4 มิติ สุขภาพชีวิตผู้สูงวัยในชุมชน. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส).

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ.(2547). พระราชบัญญัติผู้สูงอายุพ.ศ.2546.กรุงเทพมหานคร : เจ เอส การพิมพ์.

ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์.(2553).รูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมในการจัดสวัสดิการสังคมโดยองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นสำหรับผู้สูงอายุ.นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

จิตรา วีรปรีณท์.(2546). รูปแบบการจัดบริการสังคมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุไทย. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.(2556). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย 2552. กรุงเทพมหานคร.

- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.).(2558). 4 มิติสู่คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน, บริษัท ที คิว พี จำกัด.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.).(2555). รายงานประจำปี สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2553, บริษัท ที คิว พี จำกัด.
- ระพีพรรณ คำหอม และคณะ.(2556). รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการบริการสวัสดิการสังคม. กรุงเทพมหานคร : หจก. บางกอกบล๊อค.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร.(2558). การขับเคลื่อนระบบบริการอย่างบูรณาการเพื่อสิทธิและสุขภาวะของผู้สูงอายุในระดับชุมชน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2550). การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย 2543 – 2568. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.(2553). ข้อมูลสถานการณ์ผู้สูงอายุ ปี 2552. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ.(2556). รายงานการสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- การศึกษารูปแบบบูรณาการแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคมและด้านการจัดสวัสดิการสังคม.(2558). ปทุมธานี : สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุน วิชาการ1.

The 4th Kamphaeng Phet Rajabhat University
National Conference